

סליחה לעשרה בטבת לר' אברהם בר שמואל

א.מ. הברמן

מן הפיוטים שתורגמו על ידי צונץ ב"סינאגוגאלה פואסי" שלו עמ' 253–254 מתוך כתבי יד ולא נדפסו עד היום במקורם. הפיוט הנדפס כאן לראשונה על פי כתב יד המבורג סי' 136 דף קלא, א הוא מסוג "השרשור". כל מחרוזת היא בת ארבעה טורים, והטור הרביעי הוא פסוק, ומלת החרוזו שבו משורשרת למלה הראשונה שבמחרוזת שלאחריה. צונץ השכיל להכניס את השרשור גם בתרגומו הגרמני. בפיוט חתום שם המזכיר: אברהם בר שמואל חזק. בפיוט זה אין דבר מיוחד לעשרה בטבת, אבל הוא נמצא בכה"י מיד אחרי הסליחה "אבן הראשה" לר' אברהם ב"ר מנחם, המיועדת במפורש לעשרה בטבת, דוידסון מס' 313.

ר' אברהם בר שמואל החסיד, מחבר הסליחה שלפנינו (דוידסון מס' 5451), היה אחיו של ר' יהודה החסיד, ובשנת 1170 היה רבה של שפייר (שפירא). הוא ידוע כפוסק וכפייטן, ונמנה עם "חכמי שפירא". קשריו היו הדוקים עם חכמי דורו והם החשיבוהו מאד. הראב"ן (ר' אליעזר בר נתן) כתב עליו: "מימיו חביבין", וגם: "שמחתי ונתתי הודייה לצורי... שהורית שמשך בדור יתום כזה... וכל הפורש ממך כפורש מחייו" ("אבן העזר" סי' כד). שנים עשר מפיוטיו (סליחות וקינוח) ידועים לנו, והד מסעי הצלב נשמע בהם; ורק ארבעה פיוטים משלו נדפסו עד עכשיו. בראש הפיוט רשום "חטאנו", והוא שייך לסוג הסליחות. וראוי לציין, כי "חטאנו" זה הוא

הרבנים. במקום החלוקה הטריטוריאלית המסור-תית יש לשקול חלוקה פונקציונלית של התפקידים. דרושים למשל רבנים לבעלי המקצועות השונים, רבנים שיבקרו בבתי החרושת ובמפעלים כדי לשוחח עם העובדים בשעות ההפסקה ולייעץ להם בשעת צרתם. יש להצמיד רבנים למוסדות החינוך והסעד, לבתי חולים (דבר זה כבר קיים בחלק) ולבתי הסוהר, ויש למנות רבנים להדרכת סטודנטים, נוער ועולים חדשים. או אז תתחדש עטרת התורה אף בעיני הרחוקים ממנה עדיין, כי אין לך שעה שבה קיים צמאון כה גדול להדרכה רוחנית כשעה זו, אך אין לך גם שעה של חוסר דוגמא אישית וחוסר יכולת להרוות צמאון זה כשעה זו. על הצדיקים ועל החסידים ועל זקני עמך בית ישראל ועל פליטת סופריהם ועל גרי הצדק ועלינו יהמו נא רחמך ה'.

עדתו. על כן רצוי שיעבוד במשך חצי שנה בתעשייה או בחקלאות וישרת בצבא. כמו כן ראוי שיתמחה חצי שנה אצל רב ותיק וישמש אותו. דרושה גם תמיד השתלמות תוך כדי עבודה, כדי לאפשר לרב מעקב אחרי חידושים בחברה ובמחשבת הזמן ולהמריצו לנקוט עמדה כלפיהם. יש להגדיר את התפקידים של הרב המקומי, היינו למשל בחובת ארגון עונגי שבת וכינוסים אחרים כדי להביא דבר ה' לעם, השתתפות בסימפוזיונים ופרסומים בכתב כדי להגן על כבוד התורה ולהשמיע את דברה ברבים. ייקבע שהרב חייב להתנדב ולשמש דוגמא אישית גם בעניינים לא-רבניים, וכן עליו לספח מצוות שבין אדם לחברו, כגון ביקור חולים וניחום אבלים. כן מן הדין לבטל את ההרכב העדתי של הרב-נות, המנציח את הפירוד וגורם לתחרות בין